

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

22. září 2016 *

„Řízení o předběžné otázce — Směrnice 2000/13/ES — Označování a obchodní úprava potravin — Článek 1 odst. 3 písm. b) — Pojem ‚balená potravina‘ — Článek 2 — Informování a ochrana spotřebitelů — Článek 3 odst. 1 bod 8 — Místo původu nebo provenience potraviny — Článek 13 odst. 1 — Označování balených potravin — Článek 13 odst. 4 — Obaly nebo nádoby, jejichž největší plocha [stěna] měří méně než 10 cm² — Směrnice 2001/110/ES — Článek 2 bod 4 — Údaj o zemi nebo zemích původu medu — Jednotlivé porce medu vložené do multipacků dodávaných zařízením společného stravování — Jednotlivé porce prodávané samostatně nebo nabízené konečnému spotřebiteli v rámci složení hotových jídel prodávaných za paušální cenu — Údaj o zemi nebo zemích původu tohoto medu“

Ve věci C-113/15,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (Nejvyšší správní soud spolkové země Bavorsko, Německo) ze dne 11. února 2015, došlým Soudnímu dvoru dne 6. března 2015, v řízení

Breitsamer und Ulrich GmbH & Co. KG

proti

Landeshauptstadt München

za přítomnosti:

Landesanwaltschaft Bayern,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení L. Bay Larsen, předseda senátu, D. Šváby, J. Malenovský, M. Safjan (zpravodaj) a M. Vilaras, soudci,

generální advokátka: E. Sharpston

vedoucí soudní kanceláře: K. Malacek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 28. ledna 2016,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za Breitsamer und Ulrich GmbH & Co. KG M. Krausem, Rechtsanwalt,

* Jednací jazyk: němčina.

— za Landeshauptstadt München S. Grothem a K. Eichhornem, jako zmocněnci,
— za Landesanstalt für Weinbau und Gartenbau R. Käsem, Oberlandesanwalt,
— za Evropskou komisi S. Grünheid, K. Herbout-Borczak a K. Skelly, jako zmocněnkyněmi,
po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 5. dubna 2016,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 1 odst. 3 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES ze dne 20. března 2000 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy (Úř. věst. 2000, L 109, s. 29; Zvl. vyd. 15/05, s. 75) a čl. 2 odst. 2 písm. e) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnice Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004 (Úř. věst. 2011, L 304, s. 18).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Breitsamer und Ulrich GmbH & Co. KG a Landeshauptstadt München (zemské hlavní město Mnichov, Německo) ohledně povinnosti uvádět na každé jednotlivé porci medu vložené do multipacků dodávaných do zařízení společného stravování zemi původu medu, jsou-li uvedené porce prodávány po kusech nebo jsou-li konečnému spotřebiteli nabízeny v rámci skladby hotových jídel prodávaných za paušální cenu.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2000/13

- 3 Z bodů 4 až 6, 8, 14 a 15 odůvodnění směrnice 2000/13 plynulo, že:
 - „(4) Účelem této směrnice musí být stanovení obecných pravidel Společenství použitelných horizontálně pro všechny potraviny uváděné na trh.
 - (5) Pravidla specifické povahy, která se vztahují vertikálně pouze na některé potraviny, musí být naopak stanovena v rámci právních předpisů upravujících tyto výrobky.
 - (6) Prvotním zřetelem jakékoli právní úpravy označování potravin musí být potřeba informovat a chránit spotřebitele.
- [...]
- (8) Nejvhodnější je používat podrobné označování, zejména uvádění přesných údajů o povaze a charakteristických znacích výrobků, které umožní spotřebiteli vybírat výrobky se znalostí věci, neboť vytváří nejméně překážek volnému obchodu.

[...]

- (14) Pravidla pro označování musí rovněž zakázat používání údajů, které by kupujícího uváděly v omyl nebo které připisují potravinám léčebné vlastnosti. Má-li tento zákaz být účinný, musí se vztahovat také na obchodní úpravu potravin a na související reklamu.
- (15) S cílem usnadnit obchod mezi členskými státy může být stanoveno, že ve fázi předcházející prodeji konečnému spotřebiteli mají být na vnějším obalu uvedeny pouze údaje o podstatných znacích a že některé povinné údaje, které musí být uvedeny na balených potravinách, mají být uvedeny pouze v příslušných obchodních dokladech.“

4 Článek 1 této směrnice uváděl:

„1. Tato směrnice se týká označování potravin určených k tomu, aby byly v nezměněném stavu dodány konečnému spotřebiteli, jakož i některých aspektů týkajících se jejich obchodní úpravy a související reklamy.

2. Tato směrnice se rovněž použije pro potraviny určené k zásobování restaurací, nemocnic, jídelen a dalších podobných zařízení společného stravování (dále jen „zařízení společného stravování“).

3. Pro účely této směrnice se rozumí:

- a) „označením“ slova, údaje, ochranné známky, obchodní značky, vyobrazení nebo symboly, které se vztahují k určité potravíně a které jsou uvedeny na kterémkoli obalu, dokladu, nápisu, etiketě, krčkové nebo rukávové etiketě, jimiž je potravina opatřena nebo jež se k potravíně vztahují;
- b) „balenou potravinou“ prodejní jednotka v obchodní úpravě v nezměněném stavu určená konečnému spotřebiteli a zařízením společného stravování, která se skládá z potraviny a obalu, do něhož byla potravina vložena před uvedením do prodeje, a to bez ohledu na to, zda je potravina v obalu uzavřena zcela nebo pouze zčásti, avšak v každém případě takovým způsobem, že bez otevření nebo výměny obalu nelze vyměnit jeho obsah.“

5 Článek 2 odst. 1 písm. a) bod i) uvedené směrnice stanovil:

„Použité způsoby označování nesmějí:

- a) uvádět kupujícího v omyl, zejména:
 - i) pokud jde o charakteristiky potraviny a zvláště o její povahu, identitu, vlastnosti, složení, množství, trvanlivost, původ nebo provenienci, způsob výroby nebo získání.“

6 Článek 3 odst. 1 bod 8 téže směrnice stanovil:

„V souladu s články 4 až 17 a s výhradou odchylek v nich obsažených se při označování potravin uvádějí pouze tyto povinné údaje:

[...]

- 8) místo původu nebo proveniencie v těch případech, kdy by opomenutí tohoto údaje mohlo uvádět spotřebitele v omyl, pokud jde o skutečný původ nebo skutečnou provenienci potraviny.“

7 Článek 4 odst. 2 směrnice 2000/13 zněl takto:

„Předpisy Společenství, které jsou použitelné pro určité potraviny, a nikoli pro potraviny obecně, mohou stanovit další povinné údaje kromě údajů uvedených v článku 3.

[...]“

8 Článek 8 odst. 2 písm. c) této směrnice stanovil:

„Pokud se jednotka v hotovém balení skládá ze dvou nebo více jednotlivých jednotek v hotovém balení, které obsahují stejné množství téhož výrobku, pak uvedení čistého množství se skládá z údaje o čistém množství, které je obsaženo v každém jednotlivém balení, a z údaje o celkovém počtu těchto balení. Uvedení těchto údajů však není povinné, pokud je celkový počet jednotlivých balení zvnějšku jasně viditelný a snadno spočitatelný a pokud je zvnějšku jasně viditelné alespoň jedno označení čistého množství, které je obsaženo v každém jednotlivém balení.“

9 Článek 13 odst. 1 a 4 uvedené směrnice stanovil:

„1.

a) Pokud jsou potraviny v hotovém balení, údaje stanovené v článku 3 a čl. 4 odst. 2 se uvádějí na obalu nebo na etiketě připevněné k obalu.

b) Odchylně od písmene a) a aniž jsou dotčeny předpisy Společenství o nominálních množstvích, pokud jsou potraviny v hotovém balení:

- určené konečnému spotřebiteli, avšak uváděné na trh ve fázi, která předchází prodeji konečnému uživateli a při které nedochází k prodeji zařízením společného stravování,
- určené pro dodání zařízením společného stravování za účelem přípravy, zpracování, dělení nebo porcování,

údaje stanovené v článku 3 a čl. 4 odst. 2 mohou být uvedeny pouze v obchodní dokumentaci příslušných potravin, pokud je zajištěno, že tyto dokumenty obsahující všechny vyznačované údaje jsou buď přiloženy k příslušným potravinám, nebo byly zaslány před dodáním zásilky nebo současně s ní.

c) V případech uvedených v písmeni b) se údaje stanovené v čl. 3 odst. 1 bodech 1, 5 a 7, popřípadě rovněž údaje stanovené v článku 10, uvádějí také na vnějším obalu, v němž jsou potraviny uváděny na trh.

[...]

4. V případě skleněných lahví určených k opakovanému použití, které jsou nesmazatelně označeny a které z tohoto důvodu nejsou opatřeny etiketou, krčkovou nebo rukávovou etiketou, jakož i v případě obalů nebo nádob, jejichž největší plocha měří méně než 10 cm², musí být uvedeny pouze údaje stanovené v čl. 3 odst. 1 bodech 1, 4 a 5.

[...]“

10 Článek 14 téže směrnice stanovil:

„Pokud potraviny nabízené k prodeji konečnému spotřebiteli a zařízením společného stravování nejsou v hotovém balení nebo pokud jsou potraviny baleny v místě prodeje na požádání spotřebitele nebo baleny do hotového balení pro přímý prodej, stanoví členské státy pravidla pro uvádění údajů stanovených v článku 3 a v čl. 4 odst. 2.

Členské státy mohou stanovit, že uvádění těchto údajů nebo některých z nich není povinné, pokud je zajištěna dostatečná informovanost spotřebitele.“

- 11 V souladu s čl. 53 odst. 1 nařízení (EU) č. 1169/2011 byla směrnice 2000/13 zrušena s účinností ode dne 13. prosince 2014.

Směrnice 2001/110/ES

- 12 Podle bodu 5 odůvodnění směrnice Rady 2001/110/ES ze dne 20. prosince 2001 o medu (Úř. věst. 2002, L 10, s. 47; Zvl. vyd., 13/27, s. 179) platí, že:

„Uplatňování obecných pravidel pro označování potravin stanovených [2000/13] by mělo podléhat určitým podmínkám. Vzhledem k úzké souvislosti mezi jakostí medu a jeho původem je nezbytné, aby o nich byly poskytnuty úplné informace, aby spotřebitel nebyl uveden v omyl, pokud jde o jakost výrobku. Zvláštní zájmy spotřebitele, pokud jde o geografické vlastnosti medu, a plná průhlednost v tomto ohledu vyžadují uvedení země původu, v níž byl med sklizen, na etiketě.“

- 13 Článek 1 směrnice 2001/110 zní takto:

„Tato směrnice se vztahuje na výrobky definované v příloze I. Tyto výrobky musí splňovat požadavky stanovené v příloze II.“

- 14 Článek 2 téže směrnice stanoví:

„Směrnice [2000/13] se vztahuje na výrobky definované v příloze I za těchto podmínek:

- 1) Název ‚med‘ se použije pouze pro výrobek definovaný v bodě 1 přílohy I a použije se k označení tohoto výrobku při obchodování.

[...]

- 4) a) Země původu, kde byl med sklizen, se uvede/uvedou na etiketě.

Nicméně pokud med pochází z více než jednoho členského státu nebo z více než jedné třetí země, lze údaj podle potřeby nahradit jedním z těchto údajů:

— ‚směs medů ze zemí ES‘,

— ‚směs medů ze zemí mimo ES‘,

— ‚směs medů ze zemí ES a ze zemí mimo ES‘.

- b) Pro účely směrnice [2000/13], a zejména článků 13, 14, 16 a 17 uvedené směrnice, se podrobné údaje podle písmene a) považují za údaje podle článku 3 uvedené směrnice.“

- 15 Příloha I směrnice 2001/110 je nadepsána „Názvy, popisy a definice výrobků“.

Německé právo

Nařízení o medu

- 16 Ustanovení § 3 odst. 4 a 5 Honigverordnung (nařízení o medu) ze dne 16. ledna 2004 (BGBl. 2004 I, s. 92) ve znění, které se použije na skutkové okolnosti ve sporu v původním řízení (dále jen „nařízení o medu“), stanoví:

„(4) Kromě údajů vyžadovaných [Lebensmittel-Kennzeichnungsverordnung (nařízení o označování potravin), ze dne 15. prosince 1999 (BGBl. 1999 I, s. 2464, dále jen „nařízení o označování potravin“)] musí výrobky, jejichž výčet je obsažen v příloze 1, obsahovat následující údaje uváděné v souladu s odstavcem 5:

1. Země nebo země původu, kde byl med získán; pokud má med svůj původ ve více než jednom státě, může být namísto toho uveden jeden z následujících údajů:
 - a) „směs medů ze zemí ES“,
 - b) „směs medů ze zemí mimo ES“,
 - c) „směs medů ze zemí ES a ze zemí mimo ES“.

[...]

(5) [...] Kromě toho se na způsob označování podle odstavce 4 použijí obdobně ustanovení § 3 odst. 3 první a druhé věty a první poloviny třetí věty a odstavce 4 nařízení o označování potravin.“

- 17 Ustanovení § 4 odst. 3 nařízení o medu zakazuje uvádět na trh jakýkoli výrobek, na kterém nejsou uvedeny povinné údaje ve smyslu § 3 odst. 4 tohoto nařízení.

Nařízení o označování potravin

- 18 Ustanovení § 1 odst. 1 nařízení o označování potravin stanoví:

„Toto nařízení se týká označování potravin balených v hotových baleních ve smyslu § 42 odst. 1 [Gesetz über das Inverkehrbringen und die Bereitstellung von Messgeräten auf dem Markt, ihre Verwendung und Eichung sowie über Fertigpackungen (zákon o uvádění na trh a poskytování měřicích přístrojů, jejich používání a kalibraci, jakož i o hotovém balení) ze dne 25. července 2013 (BGBl. 2013 I, s. 2722)] a tyto obaly jsou určeny k nabízení spotřebiteli [§ 3 odst. 4 Lebensmittel- und Futtermittelgesetzbuch (zákoník o potravinách a krmivech)]. Spotřebitelem se rozumí i restaurace, zařízení společného stravování a podniky, pokud si opatřují potraviny za účelem jejich konzumace ve vlastních provozovnách.“

- 19 Ustanovení § 3 odst. 3 a 4 tohoto nařízení stanoví:

„(3) Údaje uvedené v odstavci 1 se na hotovém balení nebo na k němu připojené etiketě uvádějí v německém jazyce na viditelném místě a tak, aby byly snadno srozumitelné, dobře čitelné a nesmazatelné. Údaje uvedené v odstavci 1 mohou být poskytnuty rovněž v jiném jazyce, který je snadno srozumitelný, pokud tím není omezen rozsah informací určených pro spotřebitele. Tyto údaje nesmějí být maskovány nebo odděleny jinými údaji nebo grafickými prvky; údaje uvedené v odst. 1 bodech 1, 4 a 5 a údaje o množství uvedené v § 43 odst. 1 zákona o uvádění na trh a poskytování měřicích přístrojů, jejich používání a kalibraci, jakož i o hotovém balení se uvádějí ve stejném viditelném poli.

(4) Odchylně od odstavce 3 mohou být

1. údaje uvedené v odstavci 1 týkající se
 - a) jednotlivých hotových jídel připravených ke konzumaci, které jsou určeny k dodání do zařízení společného stravování ke konzumaci na místě,
 - b) hotových balení určených k uvádění na trh pod jménem prodejce nebo obchodní firmou prodejce usazeného v členském státu Evropské unie nebo v jiném smluvním státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru při dodání tomuto prodejci,
 - c) balených potravin určených k dodání spotřebiteli ve smyslu § 1 odst. 1 druhé věty za účelem přípravy, zpracování, dělení nebo porcování, [...]

[...]

uvedeny pouze v obchodní dokumentaci příslušných potravin, pokud je zajištěno, že tyto dokumenty obsahující všechny vyznačované údaje jsou buď k příslušným potravinám přiloženy, nebo byly zaslány před dodáním zásilky nebo současně s ní. V případech podle bodu 1 písm. b) a c) se údaje uvedené v odst. 1 bodech 1, 2 a 4 uvádějí rovněž na vnější straně balení potravin. V případech podle odst. 2 bodu 3 nemusejí být údaje uvedené v odst. 1 bodech 1 a 4 uvedeny v témže poli.“

Zákon o uvádění na trh a poskytování měřicích přístrojů, jejich používání a kalibraci, jakož i o hotovém balení

- 20 Podle § 42 odst. 1 zákona o uvádění na trh a poskytování měřicích přístrojů, jejich používání a kalibraci, jakož i o hotovém balení se „hotovým balením“ rozumí balení v jakékoli podobě, do něhož jsou výrobky vloženy v nepřítomnosti kupujícího a který je v nepřítomnosti kupujícího uzavřen, takže množství baleného výrobku nelze změnit bez otevření a zjevného poškození balení.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 21 Breitsamer und Ulrich, podnik působící v Unii v oblasti výroby a balení medu, uvádí na trh zejména potravinu nesoucí název „Breitsamer Imkergold“ (dále jen „dotčený med“). Jde o stejný druh medu, který se vkládá do 120 jednotlivých porcí o 20 g, které mají podobu kalíšků uzavřených zapečetěným hliníkovým víčkem (dále jen „individuální porce dotčeného medu“). Těchto 120 porcí se umísťuje do multipacku, který tento podnik uzavře a v této podobě prodává zařízením společného stravování.
- 22 Na tomto multipacku jsou uvedeny povinné údaje o této potravine zakotvené směrnicemi 2000/13 a 2001/110, a to zejména o zemi původu medu. Takový údaj o zemi původu však není uveden na jednotlivých porcích tohoto medu.
- 23 Dne 30. října 2012 uložilo zemské hlavní město Mnichov jednatelem podniku Breitsamer und Ulrich pokutu za porušení zákonných povinností týkajících se označování, které jsou stanoveny v nařízení o medu, a to z toho důvodu, že během prvního pololetí roku 2011 uváděl tento podnik na trh med v jednotlivých porcích, které ale neobsahovaly údaj o zemi původu tohoto medu.
- 24 Dne 5. listopadu 2012 podal podnik Breitsamer und Ulrich k Verwaltungsgericht München (správní soud v Mnichově, Německo) žalobu na určení, že neporušil nařízení o medu tím, že na každé jednotlivé porci dotčeného medu neuvedl zemi původu tohoto medu. Rozsudkem ze dne 25. září 2013 tento soud žalobu zamítl.
- 25 Podnik Breitsamer und Ulrich se proti tomuto rozsudku odvolal k Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (Nejvyšší správní soud spolkové země Bavorsko, Německo) s argumentem, že jednotlivé porce dotčeného medu nejsou „balenou potravinou“ ve smyslu nařízení o označování potravin ve znění platném v rozhodné době z hlediska skutkového stavu sporu v původním řízení. Podle něj nejde totiž o prodejní jednotky, jelikož tyto porce se dodávají v multipacích zařízením společného stravování, která uvedené jednotlivé porce neprodávají.

- 26 Breitsamer und Ulrich rovněž odkazuje na dokument nazvaný „Otázky a odpovědi týkající se používání nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům“ ze dne 31. ledna 2013 vypracovaný pracovní skupinou zřízenou generálním ředitelstvím pro zdraví a bezpečnost potravin Evropské komise a složenou z expertů členských států (dále jen „dokument expertní skupiny“). Podle bodu 2.1.3 tohoto dokumentu, zveřejněného na internetu Komise, „s ohledem na různé formy dodávání potravin konečnému spotřebiteli v zařízeních společného stravování je třeba uvést, že za prodejní jednotky se nepovažují potraviny v porcovaných kelímcích (např. marmeláda, med, hořčice), které se v zařízeních společného stravování podávají hostům jako součást jídla. V těchto případech proto postačuje, aby byly informace o dané potravině uvedeny na skupinových baleních“.
- 27 Breitsamer und Ulrich konečně zdůrazňuje, že označování jednotlivých porcí medu vyráběného jinými podniky nebo pocházejících z jiných členských států, než je Spolková republika Německo, nebylo zpochybněno, i když tyto porce zemi původu tohoto medu neuvádějí.
- 28 Landesanstalt für Lebensmittelsicherheit Bayern (prokuratura spolkové země Bavorsko, Německo), účastník původního řízení, tvrdí, že účelem unijního práva je poskytnout spotřebiteli co nejucelenější možné informace o potravinách, které mu jsou nabízeny, a že jednotlivé porce dotčeného medu nepřestávají mít povahu „baleného“ zboží jen proto, že jsou vloženy do uzavřeného multipacku.
- 29 Podle předkládajícího soudu spadá předmětný med do působnosti přílohy I nařízení o medu, který do německého práva transponoval směrnici 2001/110.
- 30 Za těchto okolností se Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (Nejvyšší správní soud spolkové země Bavorsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Jsou jednotlivé porce medu obsažené v jediném vnějším obalu, na němž jsou uvedena veškerá označení, a to včetně země původu, které nejsou jakožto jednotlivé porce prodávány konečnému spotřebiteli ani nejsou jednotlivě dodávány do zařízení společného stravování, „balenou potravinou“ ve smyslu čl. 1 odst. 3 písm. b) směrnice 2000/13, jakož i ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. e) nařízení č. 1169/2011, na kterou se vztahují zvláštní povinnosti k označování, nebo takové jednotlivé porce medu balenou potravinou, na kterou se vztahují zvláštní povinnosti k označování, pokud se nejedná o prodejní jednotku, nejsou?
- 2) Je třeba na první otázku odpovědět jinak, jsou-li tyto jednotlivé porce ve společných stravovacích zařízeních nabízeny nejen ve skladbě hotových jídel, za která se platí paušální cena, nýbrž jsou-li prodávány též jednotlivě?“

K předběžným otázkám

- 31 Podstatou otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda je třeba čl. 1 odst. 3 písm. b) směrnice 2000/13 vykládat v tom smyslu, že každá jednotlivá porce medu v podobě kalíšků uzavřených zapečetěným hliníkovým víčkem, které jsou vloženy do multipacků dodávaných zařízením společného stravování, je „balenou potravinou“, prodávají-li tato zařízení tyto porce jednotlivě nebo je konečnému spotřebiteli nabízejí v rámci skladby hotových jídel prodávaných za paušální cenu.
- 32 Úvodem je třeba uvést, že podle otázek položených předkládajícím soudem lze jednotlivé porce dotčeného medu v zařízeních společného stravování prodávat konečnému spotřebiteli jednotlivě, což Breitsamer und Ulrich zpochybňuje.
- 33 V tomto ohledu podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že na otázky týkající se výkladu unijního práva položené vnitrostátním soudem v právním a skutkovém rámci, který tento soud vymezí v rámci své odpovědnosti a jehož správnost nepřísluší Soudnímu dvoru ověřovat, se vztahuje

domněnka relevance. Odmítnutí rozhodnout o žádosti podané vnitrostátním soudem ze strany Soudního dvora je možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (viz rozsudky ze dne 5. prosince 2006, Cipolla a další, C-94/04 a C-202/04, EU:C:2006:758, bod 25, a ze dne 7. dubna 2016, KA Finanz, C-483/14, EU:C:2016:205, bod 41).

- 34 Uvedená domněnka relevance nemůže být vyvrácena pouhou okolností, že jeden z účastníků původního řízení zpochybňuje určité skutečnosti, jejichž správnost nepřísluší Soudnímu dvoru ověřovat a závisí na nich vymezení předmětu uvedeného sporu (viz rozsudky ze dne 5. prosince 2006, Cipolla a další, C-94/04 a C-202/04, EU:C:2006:758, bod 26, a ze dne 14. dubna 2016, Polkomtel, C-397/14, EU:C:2016:256, bod 38).
- 35 Otázka, zda se jednotlivé porce dotčeného medu rovněž prodávají jednotlivě, spadá ve zde projednávaném případě do skutkového rámce věci v původním řízení a její ověřování Soudnímu dvoru nepřísluší.
- 36 Za těchto okolností je třeba na takto předběžné otázky položené Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (Nejvyšší správní soud spolkové země Bavorsko) odpovědět. Nicméně pokud jde o nařízení č. 1169/2011, nemá Soudní dvůr k dispozici informace o skutkových a právních okolnostech nutné k tomu, aby z hlediska tohoto nařízení mohl na jemu položené otázky užitečně odpovědět.
- 37 Podle čl. 1 odst. 3 písm. b) směrnice 2000/13 je „balenou potravinou“ prodejní jednotka v obchodní úpravě v nezměněném stavu určená konečnému spotřebiteli a zařízením společného stravování, která se skládá z potravin a obalu, do něhož byla potravina vložena před uvedením do prodeje, a to bez ohledu na to, zda je potravina v obalu uzavřena zcela nebo pouze zčásti, avšak v každém případě takovým způsobem, že bez otevření nebo výměny obalu nelze vyměnit jeho obsah.
- 38 Na základě článku 13 odst. 1 písm. a) této směrnice platí, že jsou-li potraviny vloženy do hotového balení, musejí být údaje stanovené v článku 3 a čl. 4 odst. 2 uvedeny na hotovém balení nebo na etiketě připevněné k tomuto balení.
- 39 V tomto ohledu čl. 3 odst. 1 bod 8 téže směrnice stanoví, že mezi tyto údaje náleží místo původu nebo provenience povinné v těch případech, kdy by opomenutí tohoto údaje mohlo uvádět spotřebitele v omyl, pokud jde o skutečný původ nebo skutečnou provenienci potravin.
- 40 Podle bodů 4 a 5 odůvodnění směrnice 2000/13 je jejím účelem stanovení obecných pravidel použitelných horizontálně pro všechny potraviny uváděné na trh, zatímco pravidla specifické a vertikální povahy, která se vztahují pouze na některé potraviny, musí být naopak stanovena v rámci právních předpisů upravujících tyto výrobky.
- 41 Je třeba konstatovat, že směrnice 2001/110 taková zvláštní pravidla, pokud jde o med, stanoví. Podle svého článku 1 se totiž tato směrnice vztahuje na výrobky definované v její příloze I. V daném případě je takovým výrobkem předmětný med.
- 42 Článek 2 první věta směrnice 2001/110 přitom stanoví, že směrnice 2000/13 se vztahuje na výrobky definované v příloze I za určitých podmínek. Článek 2 bod 4 písm. a) směrnice 2001/110 zakotvuje v zásadě to, že pro účely směrnice 2000/13/ES, a zejména článků 13 a 14 uvedené směrnice, se údaj o původu medu považuje za údaj podle článku 3 uvedené směrnice.
- 43 Tato ustanovení ozřejmuje bod 5 odůvodnění směrnice 2001/110, podle kterého „[u]platňování obecných pravidel pro označování potravin stanovených směrnicí [2000/13] by mělo podléhat určitým podmínkám. Vzhledem k úzké souvislosti mezi jakostí medu a jeho původem je nezbytné, aby o nich

byly poskytnuty úplné informace, aby spotřebitel nebyl uveden v omyl, pokud jde o jakost výrobku. Zvláštní zájmy spotřebitele, pokud jde o geografické vlastnosti medu, a plná průhlednost v tomto ohledu vyžadují uvedení země původu, v níž byl med sklizen, na etiketě“.

- 44 Z kombinace obou těchto směrnic tak plyne, že pokud jde o výrovek spadající do působnosti směrnice 2001/110, musí být údaj o zemi původu medu obligatorně uveden na hotovém balení nebo etiketě, která je k tomuto balení připojena, v těch případech, kdy by opomenutí tohoto údaje mohlo uvádět spotřebitele v omyl, pokud jde o skutečný původ nebo skutečnou provenienci potravin ve smyslu čl. 3 odst. 1 bodu 8 směrnice 2000/13.
- 45 Článek 1 odst. 2 této naposledy zmíněné směrnice kromě toho upřesňuje, že tato směrnice se rovněž použije pro potraviny určené k dodávání do restaurací, nemocnic, jídelen a dalších podobných zařízení společného stravování, označovaných jako „zařízení společného stravování“. V daném případě, jak to plyne z předkládacího usnesení, se jednotlivé porce dotčeného medu vložené do multipacků takovým zařízením společného stravování dodávaly.
- 46 Je ovšem nutné ověřit, zda se za takových okolností jako jsou ty, jež jsou dány ve věci v původním řízení, nemají použít odchylky zakotvené v čl. 13 odst. 1 písm. b) a v článku 14 směrnice 2000/13.
- 47 V prvním sledu čl. 13 odst. 1 písm. b) první a druhá odrážka této směrnice zakotvuje, že pokud jsou balené potraviny určeny konečnému spotřebiteli, avšak uváděny na trh ve fázi, která předchází prodeji konečnému uživateli a při které nedochází k prodeji zařízením společného stravování, a dále pokud jsou určeny pro dodání zařízením společného stravování za účelem přípravy, zpracování, dělení nebo porcování, mohou být údaje podle článku 3 a čl. 4 odst. 2 téže směrnice uvedeny pouze v obchodní dokumentaci příslušných potravin, pokud je zajištěno, že tyto dokumenty obsahující všechny vyznačované údaje jsou buď přiloženy k příslušným potravinám, nebo byly zaslány před dodáním zásilky nebo současně s ní.
- 48 Je však třeba konstatovat, že tato ustanovení se za takových okolností jako jsou okolnosti věci v původním řízení, nepoužijí. Jak totiž plyne z předkládacího usnesení, nabízí Breitsamer und Ulrich jednotlivé porce dotčeného medu v podobě kalíšků uzavřených zapečetěným hliníkovým víčkem, které jsou v tomto stavu nabízeny konečnému spotřebiteli zařízeními společného stravování, do kterých byly dodány.
- 49 Jsou-li proto zaprvé porce určené konečnému spotřebiteli uváděny na trh ve fázi, která předchází prodeji konečnému uživateli, dochází k prodeji uvedených porcí zařízením společného stravování, a to v rozporu s případem předvídaným v čl. 13 odst. 1 písm. b) první odrážce směrnice 2000/13. Dotčený med není zadruhé zařízeními společného stravování připravován, zpracováván, dělen ani porcován ve smyslu čl. 13 odst. 1 písm. b) druhé odrážky této směrnice.
- 50 Ve druhém sledu článek 14 směrnice 2000/13 stanoví, že pokud potraviny nabízené k prodeji konečnému spotřebiteli a zařízením společného stravování nejsou v hotovém balení nebo pokud jsou potraviny baleny v místě prodeje na požádání spotřebitele nebo baleny do hotového balení pro přímý prodej, určí členské státy pravidla pro uvádění údajů stanovených v článku 3 a v čl. 4 odst. 2 a dále mohou stanovit, že uvádění těchto údajů nebo některých z nich není povinné, pokud je zajištěna dostatečná informovanost spotřebitele.
- 51 V daném případě není sporu o tom, že jednotlivé porce dotčeného medu nejsou baleny v místě prodeje na požádání spotřebitele nebo baleny do hotového balení pro přímý prodej, takže situace předvídané v tomto článku 14 nejsou relevantní.

- 52 S přihlédnutím k situaci uvedené v čl. 13 odst. 1 písm. a) směrnice 2000/13 závisí proto povinnost označovat jednotlivé porce medu, jako jsou ty, o které jde v původním řízení, a tedy připojovat k nim v souladu s čl. 2 bodem 4 písm. a) směrnice 2001/110 i údaj o zemi nebo zemích původu tohoto medu, na tom, zda je třeba tyto porce považovat za „balenou potravinu“ ve smyslu čl. 1 odst. 3 písm. b) směrnice 2000/13.
- 53 V tomto ohledu z čl. 8 odst. 2 písm. c) směrnice 2000/13 plyne, že hotové balení se může skládat ze dvou nebo více jednotlivých jednotek v hotovém balení. Proto pouhá okolnost, že multipack, do kterých jsou jednotlivé porce dotčeného medu vloženy, lze samy o sobě kvalifikovat jako hotová balení, nemůže mít za následek, že by tyto jednotlivé porce nemohly být „balenou potravinou“ ve smyslu čl. 1 odst. 3 písm. b) směrnice 2000/13.
- 54 V daném případě splňují jednotlivé porce medu, jako jsou ty, o které jde v původním řízení, několik podmínek stanovených v čl. 1 odst. 3 písm. b) směrnice 2000/13 k tomu, aby je bylo možné kvalifikovat jako „balenou potravinu“ ve smyslu tohoto ustanovení.
- 55 Jak plyne ze skutkových okolností uvedených v bodě 48 tohoto rozsudku, jsou totiž jednotlivé porce dotčeného medu určeny k tomu, aby byly v tomto stavu nabízeny konečnému spotřebiteli poté, co zařízení společného stravování otevře multipack, který mu byl dodán, a dále, tyto porce byly do obalu vloženy před nabídnutím k prodeji a obal je kryje jako celek tak, že jejich obsah nelze změnit, aniž by došlo k otevření obalu nebo jinému zásahu do něj.
- 56 Je ovšem třeba uvést, že mezi jednotlivými jazykovými zněními čl. 1 odst. 3 písm. b) směrnice 2000/13 existují rozdíly.
- 57 Anglické („any single item“) a polské [„každ(a) pojedyncz(a) sztuk(a)“] znění užívají pojmy, které bez dalšího upřesnění odkazují k jediné položce. Naopak další jazyková znění téhož ustanovení, jako je znění ve španělštině („la unidad de venta“), němčině („die Verkaufseinheit“) nebo francouzštině („l'unité de vente“), sice rovněž hovoří o jediné položce, ale odkazují rovněž k pojmu „prodej“.
- 58 Podle ustálené judikatury Soudního dvora nemůže formulace použitá v jedné z jazykových verzí ustanovení unijního práva sloužit jako jediný základ pro výklad tohoto ustanovení ani jí nemůže být přiznána přednostní povaha vzhledem k jiným jazykovým verzím. Ustanovení unijního práva musí být totiž vykládána a používána jednotně na základě znění vypracovaných ve všech jazycích Unie. V případě rozdílů mezi různými jazykovými verzemi tak musí být dotčené ustanovení vykládáno podle celkové systematiky a účelu právní úpravy, jejíž je součástí (viz rozsudky ze dne 27. března 1990, Cricket St Thomas, C-372/88, EU:C:1990:140, body 18 a 19; ze dne 15. listopadu 2012, Kurcums Metal, C-558/11, EU:C:2012:721, bod 48, a ze dne 17. března 2016, Kødbbranchens Fællesråd, C-112/15, EU:C:2016:185, bod 36).
- 59 Pokud jde o obecnou systematiku směrnice 2000/13, je třeba uvést, že i když existují rozdíly mezi jednotlivými jazykovými zněními čl. 1 odst. 3 písm. b) této směrnice, zmiňuje toto ustanovení každopádně uvedení do „prodeje“, a to ať ve španělštině („puesto a la venta“), němčině („vor dem Feilbieten“), angličtině („being offered for sale“), francouzštině („présentation à la vente“) nebo polštině („oferowanie na sprzedaż“).
- 60 Článek 13 odst. 1 uvedené směrnice pojednávající o balených potravinách rovněž odkazuje k „prodeji“ potravin. V témže smyslu se článek 14 směrnice 2000/13 týká situace, kdy potraviny nejsou konečnému spotřebiteli a zařízením společného stravování nabízeny k „prodeji“ v hotovém balení.
- 61 Další ustanovení téže směrnice kromě toho odkazují ke „kupujícímu“. Mimo uvedený článek 14 stanoví čl. 2 odst. 1 písm. a) bod i) uvedené směrnice, že použité způsoby označování nesmějí uvádět „kupujícího“ v omyl, zejména pokud jde o vlastnosti potraviny, mezi něž náleží i její původ a provenience.

- 62 Z obecné systematiky směrnice 2000/13 tedy plyne, že kromě ostatních podmínek zakotvených v čl. 1 odst. 3 písm. b) této směrnice se povinnost označování podle čl. 13 odst. 1 uvedené směrnice týká potravin určených k tomu, aby byly v nezměněném stavu nabízeny k prodeji konečnému spotřebiteli a zařízením společného stravování.
- 63 Tato situace může mít podobu samostatného prodeje takových jednotlivých porcí medu, jako jsou ty, o které jde v původním řízení, konečnému spotřebiteli v zařízeních společného stravování, na příklad v restauraci nebo jídelně.
- 64 O takovou situaci jde rovněž tehdy, kdy jsou tyto porce nabízeny ve skladbě hotového jídla prodávaného za paušální cenu, na příklad jako nedílná součást stálého menu ve společném stravovacím zařízení nebo jako položka, která je k dispozici v bufetu hotelu.
- 65 Jak to totiž uvedla generální advokátka v bodě 54 svého stanoviska, tato paušální cena pokrývá veškeré zboží a služby nutné k poskytnutí tohoto jídla a zahrnuje tedy různé složky uvedeného jídla, a to případně včetně takových jednotlivých porcí medu jako jsou ty, o které jde v původním řízení.
- 66 Ve prospěch tohoto výkladu čl. 1 odst. 3 písm. b) směrnice 2000/13 svědčí účel této směrnice.
- 67 Jak totiž plyne jak z bodu 6 odůvodnění uvedené směrnice, tak z jejího článku 2, byla uvedená směrnice koncipována s tím záměrem, aby konečný spotřebitel potravin byl informován a chráněn, zejména pokud jde o povahu, identitu, vlastnosti, složení, množství, trvanlivost, původ nebo provenienci a způsob výroby nebo získání těchto výrobků (rozsudek ze dne 23. listopadu 2006, Lidl Italia, C-315/05, EU:C:2006:736, bod 47 a citovaná judikatura).
- 68 V tomto ohledu, jak uvádí bod 8 odůvodnění směrnice 2000/13, podrobné označování, zejména uvádění přesných údajů o povaze a charakteristických znacích výrobků, umožňuje spotřebiteli vybírat výrobky se znalostí věci.
- 69 Tato směrnice tudíž vyžaduje, aby měl kupující informace, které jsou správné, nestranné a objektivní a neuvádějí ho v omyl (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. června 2015, Teekanne, C-195/14, EU:C:2015:361, bod 32 a citovaná judikatura).
- 70 Jak bylo přitom uvedeno v bodě 43 tohoto rozsudku, z bodu 5 odůvodnění směrnice 2001/110 přitom plyne, že zvláštní zájmy spotřebitele, pokud jde o geografické vlastnosti medu, a plná transparentnost v tomto ohledu vyžadují uvedení země původu, v níž byl med sklizen, na etiketě.
- 71 To, že je takový údaj uveden na jednotlivých porcích medu, jako jsou ty, o které jde v původním řízení, přispívá tedy, pokud jde o rozhodnutí, zda si tento med jednotlivě koupit nebo konzumovat jej, či nikoli, pokud je tento med nabízen jako nedílná nebo dostupná součást hotového jídla prodávaného za paušální cenu, k tomu, aby si mohl konečný spotřebitel vybrat výrobek s veškerou znalostí věci.
- 72 Doplnit je třeba to, že podle čl. 13 odst. 4 směrnice 2000/13 v případě obalů nebo nádob, jejichž největší plocha měří méně než 10 cm², musí být uvedeny pouze údaje stanovené v čl. 3 odst. 1 bodech 1, 4 a 5. Vzhledem k tomu není v této situaci vyžadováno, aby byla uvedena země původu, která figuruje v uvedeném čl. 3 odst. 1 bodu 8.
- 73 Všechny dotčené subjekty přítomné na jednání argumentovaly, že největší plocha jednotlivých porcí medu měří více než 10 cm².
- 74 Je na vnitrostátním soudu, aby ověřil, zda tato plocha skutečně měří více než 10 cm². V případě, že by tomu tak nebylo, nebylo by s ohledem na čl. 13 odst. 4 směrnice 2000/13 třeba, aby byla na jednotlivých porcích medu, jako jsou ty, o které jde v původním řízení, uváděna země původu tohoto medu.

- 75 V případě, že by tomu tak bylo, z toho, co bylo uvedeno výše, plyne, že „balenou potravinou“ podléhající z tohoto důvodu povinnosti uvádět zemi původu medu je každá jednotlivá porce medu nabízená k prodeji v podobě kalíšku uzavřeného zapečetěným hliníkovým víčkem v multipacku uzavřeném provozovatelem potravinářského podniku a prodávaná v této podobě do zařízení společného stravování, pokud tato zařízení tyto porce jednotlivě prodávají nebo je nabízejí konečnému spotřebiteli v rámci skladby hotových jídel prodáváných za paušální cenu.
- 76 Žádný z argumentů vznesených na podporu neexistence povinnosti označovat jednotlivé porce medu jako jsou ty, o které jde v původním řízení, nemůže tento výklad zpochybnit.
- 77 Podle prvního argumentu má z dokumentu expertní skupiny, citovaného v bodě 26 tohoto rozsudku, zaprvé plynout, že jednotlivé kalíšky medu nabízené konečnému spotřebiteli jakožto nedílná součást jídla ve stravovacím zařízení nemají být považovány za prodejní jednotky, a proto musí být údaj o původu tohoto medu uváděn pouze na multipacku.
- 78 Stačí však uvést, že dokument expertní skupiny nemá závaznou povahu. Tento dokument ostatně ve svém bodě 1 uvádí, že nemá žádnou oficiální právní váhu a v případě sporu přísluší výklad unijních právních předpisů v poslední instanci Soudnímu dvoru.
- 79 Současně podle druhého argumentu má provozovatel potravinářského podniku možnost uvést na každé jednotlivé porci medu upozornění, že „nesmí být prodáván jednotlivě“ s tím důsledkem, že nedochází-li k prodeji po jednotlivých kusech, nepožaduje směrnice 2000/13, aby byl na každé z těchto porcí údaj o zemi původu.
- 80 Jak ale bylo konstatováno v bodech 63 a 64 tohoto rozsudku, povinnost označovat takové jednotlivé porce medu, jako jsou ty, o které jde v původním řízení, v souladu s čl. 13 odst. 1 písm. a) směrnice 2000/13 se vztahuje zejména na situaci, kdy jsou tyto porce určeny k tomu, aby byly v nezměněném stavu nabízeny k prodeji konečnému spotřebiteli v zařízení společného stravování, čili jsou-li uvedené porce prodávány jednotlivě nebo jsou nabízeny v rámci složení hotového jídla prodáváného za paušální cenu.
- 81 Za těchto okolností není třeba rozlišovat podle toho, zda k prodeji jednotlivých porcí medu jako jsou ty, o které jde v původním řízení, dochází po kusech, či nikoli.
- 82 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na položené otázky odpovědět tak, že čl. 1 odst. 3 písm. b) směrnice 2000/13 musí být vykládán v tom smyslu, že „balenou potravinou“ je každá jednotlivá porce medu nabízená v podobě kalíšků uzavřených zapečetěným hliníkovým víčkem, které jsou vloženy do multipacků dodávaných do zařízení společného stravování, prodávají-li tato zařízení tyto porce po kusech nebo je nabízejí konečnému spotřebiteli v rámci skladby hotových jídel prodáváných za paušální cenu.

K nákladům řízení

- 83 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Článek 1 odst. 3 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES ze dne 20. března 2000 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy musí být vykládán v tom smyslu, že „balenou potravinou“

je každá jednotlivá porce medu nabízená v podobě kalíšků uzavřených zapečetěným hliníkovým víčkem, které jsou vloženy do multipacků dodávaných zařízením společného stravování, prodávají-li tato zařízení tyto porce po kusech nebo je nabízejí konečnému spotřebiteli v rámci skladby hotových jídel prodávaných za paušální cenu.

Podpisy.